

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2022. gada 28. aprīlī *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējā lauksaimniecības politika – Tiešā atbalsta shēmas – Regula (ES) Nr. 1306/2013 – Maksājumi atbalsta saņēmējiem – 75. pants – Maksājuma termiņš – Ievērošana – Neesamība – Netieši izteikts atbalsta pieteikuma noraidījums

Apvienotajās lietās C-160/21 un C-217/21

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Administrativen sad Veliko Tarnovo* (Veliko Tarnovas Administratīvā tiesa, Bulgārija) iesniedza ar 2021. gada 10. un 19. februāra lēmumiem, kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2021. gada 10. martā un 6. aprīlī, tiesvedībās

“Nikopolis AD Istrum 2010” EOOD (C-160/21),

“Agro – eko 2013” EOOD (C-217/21)

pret

Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond “Zemedelie”,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*] (referente),

ģenerālvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek*, *J. Pavliš* un *J. Vlácil*, pārstāvji,
- Austrijas valdības vārdā – *J. Schmoll* un *V.-S. Strasser*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Kaduczak* un *G. Koleva*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 75. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV 2013, L 347, 549. lpp., un labojums – OV 2016, L 130, 13. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/2393 (2017. gada 13. decembris) (OV 2017, L 350, 15. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1306/2013”).
- 2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar tiesvedībām starp “*Nikopolis AD Istrum*” EOOD (turpmāk tekstā – “*Nikopolis*”) un “*Agro – EKO 2013*” EOOD (turpmāk tekstā – “*Agro – eko*”), lauksaimniecības ražošanas komercsabiedrībām, kas reģistrētas kā lauksaimnieki, no vienas puses, un *Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond “Zemedelie”* (Valsts fonda “lauksaimniecība” – maksājumu aģentūras izpilddirektors; turpmāk tekstā – “*Direktor*”), no otras puses, saistībā ar atbalsta pieteikumiem Eiropas Savienības Kopīgās lauksaimniecības politikas ietvaros, kuri iesniegti par 2018. un 2019. saimniecisko gadu.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 1306/2013

- 3 Regulas Nr. 1306/2013 27. apsvērums ir formulēts šādi:

“(27) Lai saņēmēji varētu efektīvi izmantot Savienības atbalstu, to ir svarīgi izmaksāt laikus. Ja dalībvalstis neievēro Savienības tiesību aktos paredzētos maksājuma termiņus, tas varētu radīt nopietnas problēmas atbalsta saņēmējiem un apdraudēt Savienības gada budžeta sastādīšanu. Tāpēc Savienības finansējumu nevajadzētu izmantot tādu izdevumu segšanai, kas veikti, neievērojot maksājumu termiņus. [Padomes] Regulā (EK) Nr. 1290/2005 [(2005. gada 21. jūnijs) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV 2005, L 209, 1. lpp.)] paredzētais proporcionalitātes princips būtu jāsaglabā un jāpiemēro abiem fondiem. Lai ievērotu proporcionalitātes principu, Komisijai būtu jāspēj paredzēt atkāpes no šā vispārējā noteikuma. Lai ievērotu proporcionalitātes principu, Komisijai būtu jāspēj paredzēt atkāpes no šā vispārējā noteikuma.”
- 4 Regulas Nr. 1306/2013 40. pantā “Maksājumu termiņu ievērošana” ir noteikts:

“Ja maksājumu termiņi ir noteikti Savienības tiesību aktos, maksājumi, kurus maksājumu aģentūras veic atbalsta saņēmējiem pirms agrākā iespējamā maksājuma datuma un pēc vēlākā iespējamā maksājuma datuma, uzskatāmi par neatbilstīgiem Savienības finansējuma saņemšanai, izņemot tādos gadījumos un saskaņā ar tādiem nosacījumiem un ierobežojumiem, kas jānosaka, ņemot vērā proporcionalitātes principu.

Lai Savienības finansējumu varētu saņemt izdevumi, kas veikti pirms agrākā iespējamā maksājuma datuma vai pēc vēlākā iespējamā maksājuma datuma, vienlaikus ierobežojot šādas rīcības finansiālo ietekmi, Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 115. pantu, atkāpjoties no pirmajā daļā paredzētā noteikuma.”

5 Šīs regulas 58. pantā “Savienības finansiālo interešu aizsardzība” ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis KLP [kopējās lauksaimniecības politikas] satvarā pieņem visus normatīvos un administratīvos aktus, kā arī jebkurus citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu Savienības finanšu interešu efektīvu aizsardzību, jo īpaši lai:

- a) pārbaudītu fondu finansēto darbību likumību un pareizību;
- b) nodrošinātu efektīvu krāpšanas novēršanu, īpaši jomās, kurās pastāvošais risks ir augstāks, darbojoties preventīvi, ņemot vērā izmaksas un ieguvumus, kā arī pasākumu samērīgumu;
- c) novērstu, konstatētu un labotu pārkāpumus un krāpšanu;
- d) noteiktu sankcijas, kas ir iedarbīgas, atturošas un samērīgas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem vai ar valsts tiesību aktiem un vajadzības gadījumā sāktu tiesvedību šajā sakarā;
- e) atgūtu nepamatoti veiktos maksājumus un procentus par tiem, un vajadzības gadījumā sāktu tiesvedību šajā sakarā.

2. Dalībvalstis izveido efektīvas vadības un kontroles sistēmas, lai nodrošinātu atbilstību tiesību aktiem, kas reglamentē Savienības atbalsta shēmas, ar mērķi samazināt finansiālā kaitējuma risku, kas varētu tikt nodarīts Savienībai.

[..]”

6 Minētās regulas 74. panta “Atbilstības nosacījumu pārbaude un samazinājumi” 1. punktā ir noteikts:

“Saskaņā ar 59. pantu dalībvalstis, izmantojot maksājumu aģentūras vai struktūras, ko tās pilnvarojušas rīkoties to vārdā, veic atbalsta pieteikumu administratīvās pārbaudes, lai pārliecinātos par atbilstības nosacījumu ievērošanu atbalsta saņemšanai. Šīs pārbaudes papildina ar pārbaudēm uz vietas.”

7 Saskaņā ar šīs pašas regulas 75. pantu “Maksājums atbalsta saņēmējiem”:

“1. Maksājumus saskaņā ar 67. panta 2. punktā minētajām atbalsta shēmām un pasākumiem veic laikā no 1. decembra līdz nākamā kalendārā gada 30. jūnijam.

Maksājumus minētajā laikposmā veic ne vairāk kā divās daļās.

Neatkarīgi no šā punkta pirmās un otrās daļas, dalībvalstis var:

- a) līdz 1. decembrim, bet ne agrāk kā 16. oktobrī, veikt avansa maksājumus līdz 50 % apmērā tiešajiem maksājumiem,

b) līdz 1. decembrim veikt avansa maksājumus līdz 75 % apmērā lauku attīstības atbalstam, kas minēts 67. panta 2. punktā.

Attiecībā uz lauku attīstības atbalstu, kas minēts 67. panta 2. punktā, šā punkta pirmo un otro daļu piemēro attiecībā uz atbalsta pieteikumiem vai maksājuma pieprasījumiem, kas iesniegti, sākot no 2019. maksājumu pieprasījumu gada.

2. Šā panta 1. punktā minētos maksājumus neveic, pirms nav pabeigta atbilstības nosacījumu pārbaude, kura jāveic dalībvalstīm saskaņā ar 74. pantu.

Atkāpjoties no šā punkta pirmās daļas, avansus saistībā ar lauku attīstības atbalstu, kas minēts 67. panta 2. punktā, var izmaksāt pēc tam, kad saskaņā ar 59. panta 1. punktu veiktās administratīvās pārbaudes ir pabeigtas.

3. Ārkārtas situācijā Komisija pieņem īstenošanas aktus, kas ir vajadzīgi un pamatoti, lai atrisinātu konkrētas problēmas, kuras ir saistītas ar šā panta piemērošanu. Šādos īstenošanas aktos var izdarīt atkāpes no 1. un 2. punkta, bet tikai tādā apjomā un tādā laikposmā, kādā tas noteikti vajadzīgs.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 116. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.”

Deleģētā regula (ES) Nr. 907/2014

- 8 Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 907/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 attiecībā uz maksājumu aģentūrām un citām iestādēm, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumu un euro izmantošanu (OV 2014, L 255, 18. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2018/967 (2018. gada 26. aprīlis) (turpmāk tekstā – “Deleģētā regula Nr. 907/2014”) (OV 2018, L 174, 2. lpp.), 4. apsverums ir formulēts šādi:

“Savienības lauksaimniecības tiesību aktos attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) paredzēti maksājuma termiņi atbalsta saņēmējiem, kas jāievēro dalībvalstīm. Visi pēc šiem termiņiem izdarītie maksājumi ir jāuzskata par neatbilstīgiem, un tādēļ Komisija tos neatmaksā, kā noteikts [Regulas Nr. 1306/2013] 40. pantā. Analizējot novēlotus atbalsta maksājumus, dalībvalstis konstatējušas, ka vairāki maksājumi novēloti papildu pārbaužu dēļ saistībā ar apstrīdētiem pieteikumiem, apelācijas lietām vai juridiskiem strīdiem valsts līmenī. Saskaņā ar proporcionalitātes principu būtu jāparedz vienotas likmes norma, kas saistīta ar izdevumiem, lai nepiemērotu mēneša maksājumu samazinājumus tad, ja maksājumu kavēšanas izraisījuši šie gadījumi. Turklāt, ja šī norma ir pārsniegta, tad, lai finanšu ietekmi proporcionāli pieskaņotu maksājuma aizkavējumam, būtu jāparedz, ka Komisija proporcionāli samazina Savienības maksājumus atbilstoši reģistrētā maksājuma kavējuma ilgumam. Atbalsta maksājumu veikšanu pirms agrākā iespējamā maksājuma datuma, kā paredzēts Savienības lauksaimniecības tiesību aktos, nevar pamatot ar tādiem pašiem iemesliem kā maksājumu veikšanu pēc pēdējā iespējamā maksāšanas datuma. Tāpēc šiem agrajiem maksājumiem nebūtu jāparedz proporcionāls samazinājums. Tomēr būtu jāparedz izņēmums gadījumiem, kad Savienības tiesību akti lauksaimniecības jomā paredz avansa maksājumu, nepārsniedzot noteiktu maksimālo summu.”

- 9 Deleģētās regulas Nr. 907/2014 5. panta “Maksājuma termiņa beigu neievērošana attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu” 1. punktā ir noteikts:

“Attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) – atbilstīgi izņēmumiem, kas minēti [Regulas Nr. 1306/2013] 40. panta pirmajā daļā, un saskaņā ar proporcionalitātes principu – par izdevumiem, kuri radušies pēc noteiktā maksājuma termiņa, uz Savienības maksājumiem var pretendēt saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti šā panta 2.–6. punktā.”

- 10 Deleģētās regulas Nr. 907/2014 5.a panta “Maksājuma termiņa beigu neievērošana attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai” 1. punktā ir noteikts:

“Attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) – atbilstīgi izņēmumiem, kas minēti [Regulas Nr. 1306/2013] 40. panta pirmajā daļā, un saskaņā ar proporcionalitātes principu – par izdevumiem, kuri radušies pēc noteiktā maksājuma termiņa, uz Savienības maksājumiem var pretendēt saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti šā panta 2.–6. punktā.”

Īstenošanas regula (ES) Nr. 809/2014

- 11 Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 809/2014 (2014. gada 17. jūlijs), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, lauku attīstības pasākumiem un savstarpējo atbilstību (OV 2014, L 227, 69. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/746 (2018. gada 18. maijs) (OV 2018, L 125, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Īstenošanas regula Nr. 809/2014”), 24. pantā “Vispārīgie principi” ir noteikts:

“1. Šajā regulā paredzētās administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas veic tā, lai nodrošinātu faktisku verifikāciju attiecībā uz:

- a) tiešo maksājumu atbalsta pieteikumā, lauku attīstības atbalsta pieteikumā, maksājuma pieprasījumā vai citā deklarācijā sniegtās informācijas pareizību un pilnīgumu;
- b) visu to atbilstības kritēriju, saistību un citu pienākumu ievērošanu, kas saistīti ar attiecīgo atbalsta shēmu un/vai atbalsta pasākumu, un noteikumiem, saskaņā ar kuriem ir piešķirts atbalsts vai atbrīvojums no pienākumiem;
- c) prasībām un standartiem, kas attiecas uz savstarpējo atbilstību.

2. Dalībvalstis nodrošina to, ka atbilstību visiem piemērojamajiem nosacījumiem, kas noteikti Savienības tiesību aktos vai attiecīgos valsts tiesību aktos un dokumentos, kuros noteikta īstenošanas kārtība, vai lauku attīstības programmā, var pārbaudīt saskaņā ar verificējamu rādītāju kopumu, kas jānosaka dalībvalstīm.

3. Administratīvo pārbaužu un uz vietas veikto pārbaužu rezultātus novērtē, lai noteiktu, vai konstatētās problēmas vispār varētu radīt risku citām līdzīgām darbībām, saņēmējiem vai citām struktūrām. Novērtējumā nosaka arī šādu situāciju cēloņus, turpmāku pārbaudi, kas varētu būt nepieciešama, un vajadzīgās korigējošās un profilaktiskās darbības.

4. Kompetentā iestāde veic fiziskas pārbaudes uz vietas gadījumos, kad satelītfotografēšanas vai aerofotografēšanas ortoattēlu fotointerpretācija vai citi attiecīgi pierādījumi, ieskaitot pierādījumu, ko sniedz saņēmējs pēc kompetentās iestādes pieprasījuma, nenodrošina rezultātus,

kas kompetentajai iestādei ļautu izdarīt galīgus secinājumus par tās platības atbilstību vai – attiecīgā gadījumā – pareizo lielumu, kurā veicamas administratīvās pārbaudes vai pārbaudes uz vietas.

5. Šo nodaļu piemēro visām pārbaudēm, ko veic saskaņā ar šo regulu, un tās piemērošana neskar īpašos noteikumus, kas paredzēti IV un V sadaļā. Tomēr uz V sadaļu 3. punkts neattiecas.”

- 12 Īstenošanas regulas Nr. 809/2014 25. pantā “Uz vietas veicamo pārbaudžu izziņošana” ir paredzēts:
“Pārbaudes uz vietas var izziņot iepriekš, ja tas neapdraud to mērķi vai rezultativitāti. Izziņošanas termiņš ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam un nepārsniedz 14 dienas.

Tomēr pārbaudes uz vietas attiecībā uz ganāmpulka atbalsta pieteikumiem vai ar dzīvniekiem saistītā atbalsta pasākumu maksājuma pieprasījumiem, vai saistībām, kas paziņotas saskaņā ar 14.a panta 5. punktu, izziņo ne agrāk kā 48 stundas iepriekš, izņemot pienācīgi pamatotus gadījumus. Turklāt, ja tiesību normās, kas piemērojamas tiesību aktiem un standartiem, kuri attiecas uz savstarpējo atbilstību, ir paredzēts, ka pārbaudei uz vietas jābūt neizziņotai, minētos noteikumus piemēro arī savstarpējās atbilstības pārbaudēm uz vietas.”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-160/21

- 13 *Nikopolis* ir Bulgārijas lauksaimniecības ražošanas komercsabiedrība, kas reģistrēta kā lauksaimnieks.
- 14 Tā iesniedza atbalsta pieteikumu lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam ietvaros par 2019. saimniecisko gadu atbilstoši astoņām dažādām atbalsta shēmām. Šim lūgumam bija pievienoti paredzētie dokumenti un tika veiktas automātiskas šīs sabiedrības datu pārbaudes.
- 15 Pārbaudē uz vietas, kas tika veikta laikā no 2019. gada 18. līdz 21. novembrim un kas attiecās uz daļu no *Nikopolis* apsaimniekotajiem zemes gabaliem, tika konstatēts, ka ir ievērotas likumā noteiktās prasības. 2019. gada 23. oktobrī *Direktsiya “Technicheski inspektorat” na Darzhaven fond “Zemedelie”* (Valsts Lauksaimniecības fonda Tehniskās inspekcijas pārvalde) veica savstarpējās atbilstības pārbaudi uz vietas, kurā arī netika konstatēti pārkāpumi. Saskaņā ar ziņojumu par platību pārbaudi, ko veica Veliko Tarnovas reģionālās tehniskās inspekcijas eksperts, pārbaudēs uz vietas attiecībā uz visām platībām, par kurām tika pieprasīts atbalsts, kas tika veiktas laikposmā no 2019. gada 16. septembra līdz 31. oktobrim, tika atklāts tikai viens zemes gabals 0,51 hektāra platībā, par kuru šis atbalsts nebija pieļaujams.
- 16 Ar 2019. gada 25. novembra vēstuli *Izpalnitelna agentsiya “Sertifikatsionen odit na sredstvata ot evropeyskite zemedelski fondove”* (Eiropas lauksaimniecības fondu piešķirto līdzekļu sertifikācijas revīzijas izpildaģentūra) informēja *Direktor*, ka audzēšanas vietās ir veiktas pārbaudes, tostarp *Nikopolis* audzēšanas vietā, un ka šo pārbaudžu rezultāti atklāj krāpšanas pazīmes, kas ir papildus jāanalizē. Pamatojoties uz šo vēstuli, *Direktor* 2019. gada 3. decembrī nosūtīja paziņojumu, kurā bija uzdots apturēt minētajā vēstulē norādīto pieteikumu izskatīšanu.

- 17 2020. gada 6. augustā *Nikopolis* iesniedza *Direktor* pieteikumu maksājuma saņemšanai par šī sprieduma 14. punktā minēto atbalsta pieteikumu. 2020. gada 14. augusta vēstulē Valsts lauksaimniecības fonda izpilddirektora vietnieks tai atbildēja, ka atbalsta pieteikumu lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam ietvaros par 2019. saimniecisko gadu izskatīšanas process attiecībā uz šo saimniecisko gadu vēl neesot pabeigts un ka šis atbalsta pieteikums tiekot papildus pārbaudīts, skaidri norādot, ka šī vēstule nav individuāls administratīvs akts.
- 18 Uzskatot, ka tas, ka *Direktor* nav lēmis par minēto atbalsta pieteikumu likumā noteiktajā termiņā, ir netiešs lēmums par tā noraidīšanu, *Nikopolis* cēla prasību par šo lēmumu iesniedzējtiesā *Administrativen sad Veliko Tarnovo* (Veliko Tarnovas Administratīvā tiesa, Bulgārija).

Lieta C-217/21

- 19 *Agro – eko* ir Bulgārijas lauksaimniecības ražošanas komercsabiedrība, kas reģistrēta kā lauksaimnieks.
- 20 Tā iesniedza atbalsta pieteikumu lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam ietvaros par 2018. saimniecisko gadu atbilstoši divpadsmit dažādām atbalsta shēmām, tostarp 10. pasākumam “Agrovide un klimats”. Šim lūgumam bija pievienoti paredzētie dokumenti un tika veiktas automātiskas šīs sabiedrības datu pārbaudes.
- 21 Veicot pārbaudes uz vietas daļā *Agro – eko* apsaimniekoto zemes gabalu, tika konstatēta atbilstība nosacījumiem, lai saņemtu atbalstu, par kuru iesniegts pieteikums.
- 22 *Agro – eko* ir saņēmusi maksājumu par attiecīgajām shēmām un pasākumiem, izņemot maksājumu, kas attiecas uz 10. pasākumu “Agrovide un klimats”, par kuru tā nav saņēmusi nevienu informatīvu vēstuli.
- 23 2020. gada 21. februārī *Agro – eko* iesniedza *Direktor* pieteikumu maksājuma saņemšanai saistībā ar tās atbalsta pieteikumu atbilstoši 10. pasākumam “Agrovide un klimats”, kas minēts šī sprieduma 20. punktā. Uz šo maksājuma pieprasījumu arī netika sniegta atbilde.
- 24 Uzskatot, ka tas, ka *Direktor* nav pieņēmis lēmumu par minēto atbalsta pieteikumu likumā noteiktajā termiņā, ir netiešs lēmums par noraidīšanu, *Agro – eko* cēla prasību par šo lēmumu iesniedzējtiesā.

Prejudiciālie jautājumi

- 25 Abās izskatāmajās lietās iesniedzējtiesai jāatrisina jautājums par to, vai attiecīgā atbalsta neizmaksāšana Regulas Nr. 1306/2013 75. panta 1. punktā noteiktajā termiņā ir uzskatāma par netiešu lēmumu noraidīt šī sprieduma 14. un 20. punktā minētos atbalsta pieteikumus.
- 26 Šajā ziņā šī tiesa norāda, ka *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija) judikatūra attiecībā uz šo jautājumu ir pretrunīga, un uzsver, ka Tiesa nekad nav lēmusi par Regulas Nr. 1306/2013 75. panta interpretāciju.

27 Šādos apstākļos *Administrativen sad Veliko Tarnovo* (Veliko Tarnovas Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību abās pamatlietās un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [Regulas Nr. 1306/2013] 75. panta 1. punktā izmantotais jēdziens “maksājums” nozīmē tādas procedūras pabeigšanu, kura uzsākta, pamatojoties uz maksājuma pieprasījumu?
- 2) Vai lauksaimnieka pieprasītās summas faktiska saņemšana ir pielīdzināma apstiprinošam maksājuma aģentūras lēmumam par maksājumtiesību aktivizēšanas pieteikumu, un tātad, vai naudas nesaņemšana, ja maksājumi saistībā ar attiecīgo pasākumu tiek publicēti, ir uzskatāma par pieprasīto maksājumtiesību noraidīšanu, ja persona nav tikusi informēta par procedūras pagarināšanu, veicot jaunas pārbaudes?
- 3) Vai ar [Regulas Nr. 1306/2013] 75. panta 1. punktā noteikto termiņu dalībvalstīm tiek noteikts pienākums atbalsta nosacījumu pārbaudi veikt līdz tā beigām un vai šo pārbaudi var turpināt tikai izņēmuma kārtā?
- 4) Vai [Regulas Nr. 1306/2013] 75. panta 1. punktā noteiktā termiņa neievērošana ir uzskatāma par netiešu atbalsta maksājuma atteikumu, ja lauksaimnieks netika informēts par papildu pārbažu veikšanu un ja par [šīm kontrolēm] nav pieejams rakstisks dokuments?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 28 Ar jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1306/2013 75. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka dalībvalsts maksājumu aģentūra nav samaksājusi atbalstu, ko lauksaimnieks ir pieprasījis saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas programmām pirms šajā tiesību normā noteiktā termiņa beigām, ir jāuzskata par netiešu lēmumu noraidīt attiecīgo atbalsta pieteikumu.
- 29 Pakārtoti, iesniedzējtiesa jautā Tiesai arī par to, vai gadījumā, ja papildu pārbaudes vai kontroles tiku veiktas pēc šī termiņa beigām, atbildi uz šo jautājumu var ietekmēt tas, vai kompetentās valsts iestādes ir informējušas atbalsta pieteikuma iesniedzēju.
- 30 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi (spriedums, 2019. gada 26. februāris, Rimšēvičs un ECB/Latvija, C-202/18 un C-238/18, EU:C:2019:139, 45. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 31 Regulas Nr. 1306/2013 75. panta 1. punkts ietilpst šīs regulas V sadaļas II nodaļā “Integrētā administrācijas un kontroles sistēma”. Saskaņā ar šo tiesību normu maksājumi saskaņā ar atbalsta shēmām un pasākumiem, uz ko attiecas Regulas Nr. 1306/2013 67. panta 2. punkts, tiek veikti laikposmā no nākamā kalendārā gada 1. decembra līdz 30. jūnijam. Minētās regulas 40. pantā ir paredzēts, ka ikviens maksājums, kas veikts ārpus šī laikposma, uzskatāms par neatbilstīgu Savienības finansējuma saņemšanai.
- 32 Principā vienkārša iestādes, Savienības iestādes vai valsts iestādes, kas īsteno Savienības tiesības, klusēšana nevar tikt pielīdzināta netiešam atteikumam, izņemot gadījumus, kad šādas sekas ir tieši paredzētas Savienības tiesību normā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 9. decembris, Komisija/Greencore, C-123/03 P, EU:C:2004:783, 45. punkts).

- 33 Šajā gadījumā vispirms ir jānosaka, vai attiecīgajā Savienības tiesiskajā regulējumā ir ietverta tiesību norma, kurā būtu skaidri paredzēts, ka šī termiņa beigās un maksājuma neveikšanas gadījumā tiek uzskatīts, ka ir ticis pieņemts netiešs noraidošs lēmums. Jāatzīst, ka tas tā nav. Ne Regulā Nr. 1306/2013, ne kādā citā atbilstošā tiesību aktā nav skaidri paredzētas šādas sekas.
- 34 Turpinot, lai gan Regulas Nr. 1306/2013 40. pants un 75. panta 1. punkts, skatot tos kopā ar šīs regulas 27. apsvērumu, ir vērsti uz to, lai nodrošinātu, ka lauksaimnieki saņem finansiālo atbalstu laikus, lai tie to efektīvi izmantotu, un lai neapdraudētu Savienības budžeta ikgadēju noteikšanu, tomēr no minētās regulas vispārējās sistēmas izriet, ka noteiktos apstākļos atbalsta izmaksa var notikt likumīgi pēc minētā 75. panta 1. punktā noteiktā termiņa beigām.
- 35 Pirmkārt, lai aizsargātu Savienības finansiālās intereses saskaņā ar Regulas Nr. 1306/2013 58. pantu, tās 75. panta 2. punktā ir precizēts, ka 75. panta 1. punktā paredzētie maksājumi netiek veikti, pirms ir pabeigta atbilstības nosacījumu pārbaude, kas dalībvalstīm ir jāveic saskaņā ar šīs regulas 74. pantu, kā arī Īstenošanas regulas Nr. 809/2014 24. pantā minētajiem vispārīgajiem principiem. Minētajā 75. panta 2. punktā nav noteikts termiņš, kurā šī pārbaude būtu jāveic, tādējādi norādot, ka tā varētu tikt veikta pēc pēdējā šī paša 75. panta 1. punktā paredzētā maksājuma datuma un tādējādi kompetentās valsts iestādes varētu to pabeigt pēc tā kalendārā gada 30. jūnija, kas seko attiecīgā atbalsta pieteikuma iesniegšanai. Apstāklim, vai attiecīgais lauksaimnieks ir ticis informēts par papildu kontroli vai pārbaudi veikšanu pēc šajā pēdējā minētajā tiesību normā noteiktā termiņa beigām, šajā ziņā nav nozīmes. Proti, lauksaimnieku informēšanas kārtība attiecībā uz viņu pieteikumu izskatīšanu ir atstāta dalībvalstu ziņā, un Īstenošanas regulas Nr. 809/2014 25. pantā turklāt ir paredzēta iespēja pārbaudes uz vietas veikt negaidīti.
- 36 Otrkārt, Regulas Nr. 1306/2013 40. panta pirmajā daļā ir skaidri paredzēta iespēja, ka gadījumos, nosacījumos un robežās, kas jānosaka, ievērojot samērīguma principu, noteikumam, saskaņā ar kuru maksājumi, ko maksājumu aģentūras veic saņēmējiem pirms pirmā iespējamā datuma un pēc pēdējā iespējamā datuma, nav pieļaujami Savienības finansējuma saņemšanai, ir izņēmums. Pamatojoties uz šo tiesību normu, Deleģētās regulas Nr. 907/2014 5. un 5.a pantā ir paredzēts, ka maksājumu aģentūras novēloti veiktos maksājumus noteiktos apstākļos un noteiktās proporcijās var finansēt Savienība, un pamato šo atkāpi, kā tas izriet no tās 4. apsvēruma, ar to, ka šie maksājumu kavējumi tostarp var būt radušies papildu pārbaudi dēļ, ko dalībvalstis veic saistībā ar apstrīdētajiem pieteikumiem.
- 37 Tādējādi no Regulas Nr. 1306/2013 75. panta gramatiskas un sistēmiskas interpretācijas izriet, ka, lai gan šajā regulā ir noteikts princips, saskaņā ar kuru atbalsta izmaksai atbalsta saņēmējiem un atbilstības nosacījumu pārbaudei pirms šīs izmaksas principā ir jānotiek 75. panta 1. punktā noteiktajā termiņā, tomēr nevar izslēgt, ka *ad hoc* un saskaņā ar labas pārvaldības un rūpības principiem minēto pārbaudi var veikt pēc šī termiņa beigām un ka tādējādi minētais maksājums, ko var veikt tikai pēc minētās pārbaudes pabeigšanas, var tikt veikts pēc 30. jūnija kalendārā gadā, kas seko attiecīgā atbalsta pieteikuma iesniegšanai.
- 38 Tādējādi 75. panta 1. punktā noteiktajam termiņam nav absolūta rakstura, bet tam ir tikai indikatīva vērtība. Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka atbalsta nesamaksāšana šajā termiņā ir uzskatāma par netiešu lēmumu noraidīt aplūkoto atbalsta pieteikumu.
- 39 Visbeidzot, šo Regulas Nr. 1306/2013 75. panta gramatisko un sistēmisko interpretāciju pilnībā apstiprina šīs tiesību normas teleoloģiskā interpretācija. Atbalsta neizmaksāšanas 75. panta 1. punktā noteiktajā termiņā pielīdzināšanu netieši pieņemtam lēmumam, ar kuru noraidīts

pieteikums par attiecīgā atbalsta piešķiršanu, ir grūti savienot ar Savienības un lauksaimnieku, kas saņem atbalstu, interesēm saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku. No vienas puses, runājot par Savienību, šāda pielīdzināšana varētu mudināt dalībvalstu maksājumu aģentūras paātrināt pārbaudes, kuras tām ir jāveic saskaņā ar šīs regulas 74. pantu, vai pat tās neīstenot, un tas varētu būt pretrunā Savienības finansiālo interešu aizsardzības mērķim, kurš tomēr tiek garantēts minētās regulas 58. pantā. No otras puses, attiecībā uz lauksaimniekiem, kas saņem atbalstu, šāda pielīdzināšana liegtu tiem jebkādu iespēju saņemt maksājumu pēc minētā termiņa beigām, izņemot, ja tie celtu prasību šajā ziņā, lai gan maksājumu aģentūra ir plānojusi veikt šo maksājumu.

40. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1306/2013 75. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka dalībvalsts maksājumu aģentūra nav samaksājusi atbalstu, ko lauksaimnieks ir pieprasījis pirms šajā tiesību normā noteiktā termiņa beigām, nevar tikt uzskatīts par netiešu lēmumu noraidīt attiecīgo atbalsta pieteikumu, un tas tā ir neatkarīgi no tā, vai attiecīgais lauksaimnieks ir ticis informēts par iespējamu papildu pārbažu veikšanu, kuras attaisnotu šādu šī termiņa pārsniegšanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

41. Attiecībā uz pamatlīnijas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/2393 (2017. gada 13. decembris), 75. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka dalībvalsts maksājumu aģentūra nav samaksājusi atbalstu, ko lauksaimnieks ir pieprasījis pirms šajā tiesību normā noteiktā termiņa beigām, nevar tikt uzskatīts par netiešu lēmumu noraidīt attiecīgo atbalsta pieteikumu, un tas tā ir neatkarīgi no tā, vai attiecīgais lauksaimnieks ir ticis informēts par iespējamu papildu pārbažu veikšanu, kuras attaisnotu šādu šī termiņa pārsniegšanu.

[Paraksti]